

УДК 351.85:004

DOI: <https://doi.org/10.17721/2616-9193.2023/18-14/14>Василь ОРИЩУК, асп.
ORCID ID: 0000-0003-4362-2785
e-mail: voryshchuk@ukr.net

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

РОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОСТУПУ ДО КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В ЕПОХУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Вступ. Зі зростанням обсягів культурної спадщини та можливостей її цифрового відображення уряди по всьому світу змушені розробляти стратегії збереження і доступу до неї. Один зі способів забезпечення доступу до культурної спадщини в епоху цифрової трансформації – створення цифрових ресурсів онлайн. Але цього недостатньо – потрібна державна політика, яка забезпечить не тільки створення цифрових ресурсів, а і їх збереження, популяризацію та доступність для різних соціальних груп. Також важливо розвивати інструменти цифрової грамотності для різних соціальних груп і забезпечувати належні ресурси для збереження й опрацювання культурної спадщини. Метою дослідження є обґрунтування ролі державної політики в забезпеченні доступу до культурної спадщини в епоху цифрової трансформації. У межах дослідження було визначено такі завдання: проаналізувати сучасний становище у сфері доступу до культурної спадщини в епоху цифрової трансформації в різних країнах світу; дослідити роль державної політики в забезпеченні доступу до культурної спадщини в епоху цифрової трансформації в різних країнах світу; визначити ефективні методи та інструменти, що використовуються державами для забезпечення доступу до культурної спадщини в епоху цифрової трансформації; проаналізувати вплив цифрової трансформації на збереження та доступ до культурної спадщини; запропонувати рекомендації щодо вдосконалення державної політики в забезпеченні доступу до культурної спадщини в епоху цифрової трансформації.

Методи. Для досягнення визначеної мети в процесі дослідження було використано такі методи: абстрактно-логічний, аналіз державної політики та законодавства, аналіз наявних практик доступу до культурної спадщини, метод порівняльного аналізу, емпіричний.

Результати. Проаналізовано національні політики демократичних країн та визначено необхідність постійного оновлення й адаптації законодавства, розроблення нових методів охорони і доступу до культурної спадщини та розвитку нових технологій для збереження її в епоху цифрової трансформації. Необхідно акцентувати увагу на розробленні цифрових платформ, включаючи віртуальну реальність і інтерактивні програми, та спільному впровадженні технічних рішень для збереження і доступу до культурної спадщини. Ці та інші заходи допоможуть зберегти та збагатити культурну спадщину й зробити її доступнішою для громадськості.

Висновки. Визначено, що оцифрування культурної спадщини не є універсальним підходом, і що збереження культурної спадщини передбачає повагу до різноманітності культурних практик і традицій. Тому важливо працювати з громадами та залучати їх до процесу оцифрування культурної спадщини, щоб гарантувати, що їхні культурні практики та традиції будуть точно представлені й збережені для майбутніх поколінь.

Ключові слова: державна політика, цифрова трансформація, доступ до культурної спадщини.

Вступ

У наш час, коли цифрова трансформація усе більше охоплює різні сфери життя, доступ до культурної спадщини стає особливо актуальним. Однак збереження та забезпечення доступу до культурної спадщини потребує великих зусиль і витрат. Тому державна політика в цій сфері відіграє важливу роль.

Постійна еволюція культурної глобалізації призвела до одноманітності способів життя людей і міст, що призвело до поступового зникнення багатих і колоритних регіональних культур і заміни цих культур конвергентною глобальною культурою, що спричинило культурні втрати. Проте пробудження місцевої свідомості та регіональної культури відіграє все більш важливу роль у поверненні назад гомогенізації світової культури та стимулюванні трансформації світової культури від "гомогенізації" до "диверсифікації". Це привело до того, що консенсус щодо пам'яті історії та культури кожної національності та прагнення до місцевої, регіональної культури зростає, спонукаючи людей більше поважати свою історію та традиції і цілеспрямовано захищати й досліджувати регіональні культурні особливості своїх регіонів (Lei et al., 2022).

У зв'язку зі зростанням обсягу культурної спадщини та її цифрової репрезентації уряди світу мають розробляти ефективні стратегії збереження й доступу

до неї. Створення цифрових ресурсів – один зі способів забезпечити цей доступ, але потрібна політика, яка забезпечуватиме їх збереження, популяризацію і доступність для різних соціальних груп. Також важливо розвивати цифрову грамотність та забезпечувати достатні ресурси для опрацювання культурної спадщини.

Оскільки ми живемо в змішаному середовищі, яке поєднує офлайн і онлайн, використання технологій стає все більш важливим для збереження та управління культурною спадщиною в епоху цифрових технологій. У цьому змішаному середовищі технології визначають нашу поведінку та об'єднують людей у великий світ, що, врешті-решт, визначає статус "монокультури" (Poulopoulos, Wallace, 2022).

Цифрова трансформація може стати головним фактором розвитку економіки й суспільства. Для досягнення цієї мети необхідно докласти значних зусиль у напрямі розвитку інфраструктури, цифрової грамотності та розумного регулювання. **Мета дослідження** – проаналізувати роль державної політики в забезпеченні доступу до культурної спадщини в епоху цифрової трансформації. **Основними завданнями дослідження** були: проаналізувати сучасний стан доступу до культурної спадщини в епоху цифрової трансформації в різних країнах світу; дослідити роль державної політики в забезпеченні доступу до культурної спадщини в епоху

© Орищук Василь, 2023

цифрової трансформації в різних країнах світу; визначити ефективні методи та інструменти, що використовуються державами для забезпечення доступу до культурної спадщини в епоху цифрової трансформації; розглянути вплив цифрової трансформації на збереження та доступ до культурної спадщини; запропонувати рекомендації щодо вдосконалення державної політики у забезпеченні доступу до культурної спадщини в епоху цифрової трансформації.

Розгляду проблем цифрової трансформації, впливу впровадження цифрових трансформацій на сферу культури, ролі державної політики у забезпеченні доступу до культурної спадщини присвячена значна кількість наукових праць авторів (В. Дерєга, Л. Приходько, Т. Мазур, О. Рибчинський, С. Loebbecke, M. Thaller, V. Pouloupoulos, M. Wallace, J. Taylor, Y. Lei, X. Li, S.-B. Tsai, Y. Lei, S.-B. Tsai та ін.), а також наукових оглядів компаній, міжнародних організацій (UNESCO, OECD, ЄС, Open Heritage) та експертів різних інституцій.

Методи

Для досягнення визначеної мети в процесі дослідження було використано методи:

- абстрактно-логічний – для проведення аналізу джерел і формування висновків;
- аналіз державної політики та законодавства (метод полягає у дослідженні державної політики, яка регулює доступ до культурної спадщини в епоху цифрової трансформації, а також вивченні законодавчих актів, що регулюють цей процес). Цей метод дає змогу визначити, які правила та норми застосовуються у різних країнах та регіонах, а також виявити тенденції і проблеми, пов'язані з реалізацією державної політики;
- аналіз наявних практик доступу до культурної спадщини (метод передбачає дослідження досвіду використання цифрових технологій для забезпечення доступу до культурної спадщини в різних країнах та регіонах світу). Цей метод допомагає визначити, які інноваційні технології використовуються для збереження та використання культурної спадщини, які практики є найбільш ефективними, а також з'ясувати проблеми та перешкоди, які можуть виникнути при реалізації цих практик;
- порівняльного аналізу – для порівняння факторів, методів та інструментів державних політик різних країн, які регулюють доступ до культурної спадщини;
- емпіричний метод – з метою висвітлення досвіду окремих країн щодо забезпечення доступу до культурної спадщини за допомогою впровадження процесів цифровізації.

Результати

Культурна спадщина – складне поняття, яке переосмислюється та змінюється в епоху цифрових технологій. Сучасна музейна перспектива перейшла від предметно-центричного підходу до людиноцентричного. Широка адаптація інтернету та нових технологій, таких як оцифрування, візуалізація об'єктів, 3D-репрезентації, віртуальна реальність, доповнена та розширена реальність, штучний інтелект та семантичні відображення є лише деякими факторами, що впливають на культурну спадщину. Культурна спадщина в цифрову епоху визначається як сукупний набір даних, які зображують минуле, сьогодення та майбутнє різних культур (Pouloupoulos, Wallace, 2022).

Варто зазначити, що для успішної реалізації державної політики щодо культурної спадщини в епоху цифрової трансформації необхідно враховувати п'ять ключових факторів (див. табл. 1): доступ до культури, розуміння цифрової культури, охорона культурної спадщини, взаємодія та співпраця, розвиток технологій. Наведені фактори взаємопов'язані та взаємодоповнюють один одного, і їх успішна реалізація забезпечить розвиток культурної спадщини в епоху цифрової трансформації.

Цифрова грамотність є ключовою передумовою для успішної цифрової трансформації. Необхідно забезпечити доступність навчання цифрових технологій та підвищення рівня комп'ютерної грамотності населення.

Взаємодія між державою, суспільством та культурними установами є важливим елементом формування демократичного суспільства, у якому кожен має право на доступ до культурної спадщини. Водночас потрібно враховувати, що державна політика у сфері доступу до культурної спадщини в епоху цифрової трансформації має бути гнучкою та адаптивною до змін у технологічному середовищі, що забезпечить ефективне використання можливостей цифрових технологій для збереження та популяризації культурної спадщини.

Наприклад, у Польщі у 2020 р. було запущено проєкт "Cyfrowe Dziedzictwo" з метою оцифрування та збереження культурної спадщини країни. Проєкт було ініційовано Міністерством культури та національної спадщини Польщі, яке забезпечує фінансування та координацію робіт. У межах проєкту створено базу даних із більш ніж 50 млн елементів культурної спадщини, яка стала доступною для використання громадськості (Cyfrowe dziedzictwo kulturowe..., n.d.).

Таблиця 1

Ключові фактори впровадження державної політики культурної спадщини в епоху цифрової трансформації

Ключові фактори	Опис
Доступ до культури	Забезпечення доступу до цифрової культури
Розуміння цифрової культури	Підвищення рівня обізнаності та розуміння цифрових технологій і їхнього впливу на культуру
Охорона культурної спадщини	Захист культурної спадщини від знищення, втрати та забезпечення доступу до неї
Взаємодія та співпраця	Сприяння розвитку партнерства та взаємодії між культурними і технічними галузями

Джерело: розроблено на основі (The tracker culture & public policy | special issue n°2: Countdown to MONDIACULT 2022, 2022).

Також у Німеччині було розроблено стратегію "Digital Strategy for Culture" з метою забезпечення доступу до культурної спадщини в епоху цифрової трансформації. Однією з ключових ініціатив цієї стратегії є створення цифрової платформи, що об'єднає різноманітні культурні установи та забезпечить їм доступ до цифрових технологій для збереження та популяризації культурної спадщини (The tracker culture & public policy..., 2022).

У Стратегії Болгарії щодо цифрової трансформації країни протягом періоду з 2020-го до 2030-го року включно (National strategic document..., 2020) наводяться аргументи, що цифрова трансформація може покращити доступ до культурних ресурсів та збереження культурної спадщини. Зокрема, планується створення цифрового архіву національної культурної спадщини, розвиток електронної бібліотеки та цифрових му-

зейних експозицій. Крім того, в документі підкреслюється важливість розвитку цифрової інфраструктури та використання інноваційних технологій для підтримки культурного сектору. Загалом документ указує на важливість цифрової трансформації для збереження та просування культурної спадщини Болгарії.

Низка інших факторів можуть відігравати не менш важливу роль у формуванні якісного доступу до культурної спадщини. Зокрема, розвиток інфраструктури є необхідною передумовою для цифрової трансформації. Потрібно забезпечити високошвидкісний доступ до інтернету та використання сучасних технологій зберігання і опрацювання даних, що в результаті потребує використання розумного регулювання – ключового чинника для забезпечення успіху цифрової трансформації. Також необхідно створити стійке й надійне правове середовище, що заохочуватиме інновації та розвиток технологій, а також захищатиме права користувачів та споживачів (Chapter 7. Policies for digital transformation..., n.d.).

Згідно з оцінками OECD, цифрові технології можуть збільшити ВВП країни на 1–2 % щорічно, тобто цифрова трансформація може стати одним з ключових чинників економічного розвитку (The tracker culture & public policy..., 2022).

Державна політика є вирішальною для доступу до культурної спадщини, особливо в цифрову епоху. Уряди можуть фінансувати збереження, оцифрування та розроблення цифрових інструментів і платформ. Наприклад, в Італії діє національна програма розвитку цифрової культури та спадщини з багатьма цифровими проектами для доступу до спадщини через інтернет (Consultation on the National ..., 2022).

Як зазначається у документі "Політика ЄС у сфері культури" (EU culture policies) на "Open Heritage", нині існує достатній пул ініціатив та програм Європейського Союзу (ЄС) щодо збереження та просування культурної спадщини: Creative Europe, European Heritage Label, European Capital of Culture, Erasmus+ та Horizon Europe. Також на платформі відзначається важливість забезпечення доступності культурної спадщини, що включає цифрові технології, та наголошується на підтримці співпраці між країнами ЄС у цій сфері. Основна теза – культурна спадщина є важливою складовою частиною сталого розвитку та економічного зростання ЄС (Policies and Research ..., 2015).

Також варто зазначити, що Європейська комісія інвестує в проекти, пов'язані з цифровою культурною спадщиною, зосереджуючись на процесах оцифрування, таких як VHN, GRAVITATE та Scan4Reco, які є прикладами дослідницьких зусиль, спрямованих на збереження та оцифрування культурних об'єктів (Pouloropoulos, Wallace, 2022).

Згідно зі статистичними даними, в епоху цифрової трансформації кількість доступних цифрових колекцій культурної спадщини зростає. Наприклад, згідно з дослідженням, проведеним Europeana на початку 2021 р., їхній портал мав понад 60 млн об'єктів культурної спадщини, доступних онлайн для всіх користувачів з усього світу. Також дослідження, проведене OECD у 2018 р., показало, що в середньому 40 % населення країн-членів OECD користуються цифровими пристроями для доступу до культурних послуг та контенту (Chapter 7. Policies for digital transformation..., n.d.).

Нормативно-правові акти також відіграють важливу роль у забезпеченні доступу до культурної спадщини. Одним із прикладів є Директива Європейського парламенту та Ради про збереження культурної спадщини в

цифровій епосі, яка була прийнята у 2019 р. Ця директива передбачає створення цифрових копій культурної спадщини та їх доступність для громадськості через інтернет. Крім того, директива встановлює правила використання цифрової культурної спадщини і забезпечує її збереження й захист від несанкціонованого доступу та використання (On copyright and related rights..., 2019).

Варто зазначити, що на культурно-мистецькі проекти в бюджеті України на 2022 р. було передбачено всього 583,281 млн грн. Проте ці кошти були спрямовані на забезпечення потреб Збройних Сил України (583 мільйони бюджету УДФ..., 2022). Крім того, у проекті Державного бюджету на 2022 р. було запропоновано скорочення фінансування Міністерства культури на 21,7 % (Draft state budget-2022..., 2021). Також варто зазначити, що Державний департамент США оголосив про інвестиції у розмірі 7 млн дол. США в ініціативу реагування на загрози культурній спадщині України, що свідчить про важливість збереження культурної спадщини в Україні (Defending Ukraine's art and culture from destruction, 2023).

Проте за даними дослідження, проведеного UNESCO в 2021 р., країни Латинської Америки, Африки та Азії мають лише близько 10 % культурної спадщини в цифровому доступі (UNESCO, 2021). Ці дані підкреслюють важливість сприяння збереженню та доступності культурної спадщини в цифрову епоху. Щоб досягти цього, ЮНЕСКО закликає до впровадження політики, яка заохочуватиме держави до дій, спрямованих на збереження культурної спадщини (Loebbecke, Thaller, 2005). Це допоможе забезпечити, щоб ця нематеріальна культурна спадщина, яка передається з покоління в покоління, постійно відтворювалася громадами та групами у відповідь на потреби часу (Pouloropoulos, Wallace, 2022). Крім того, Конвенція заохочує міжнародне співробітництво до збереження всесвітньої культурної та природної спадщини, як це визначено в Конвенції (Taylor et al., 2018). Тому важливо, щоб держави працювали разом і вживали заходів для збереження та сприяння доступності культурної спадщини для майбутніх поколінь.

Згідно з дослідженням, проведеним Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського, лише 4,8 % українських бібліотек мають можливість надавати доступ до електронних ресурсів, що свідчить про наявність значної прогалини в цифровому доступі до ресурсів культурної спадщини (Dombrowski, 2022). Аналогічно Міністерство культури та інформаційної політики України повідомляє, що лише 35 % музеїв в Україні наразі мають вебсайти, і лише 10 % із них можуть похвалитися онлайн-колекціями. Це ще раз підкреслює необхідність зусиль, які можуть допомогти зберегти та забезпечити доступ до української культурної спадщини в цифровому просторі (Cascone, 2022).

В Україні було розроблено кілька ініціатив для забезпечення доступу до культурної спадщини в епоху цифрової трансформації. Однією з найпомітніших є розробка додатка, який може робити 3D-сканування будівель і пам'ятників до того, як вони будуть пошкоджені або зруйновані під час війни, що триває в країні (Ellerbeck, 2023). Цей додаток допомагає зберегти культурну спадщину, створюючи цифрові моделі історичних об'єктів, до яких можуть мати доступ люди з усього світу. Ще одним важливим проектом, реалізованим в Україні, є пілотна програма ЮНЕСКО, яка надає фінансову підтримку українським митцям для

сприяння художній творчості та доступу до культурного життя (UNESCO actions for Ukraine). Ця ініціатива є кроком до того, щоб українська культура залишилася живою та доступною для всіх. Крім того, Україна також зробила кроки для оцифрування та збереження своєї культурної спадщини для майбутніх поколінь. Ця ініціатива передбачає оцифрування архівів, бібліотек і музеїв для створення цифрових колекцій, до яких можна отримати доступ онлайн (Supporting Ukraine through digital, n.d.).

Проте Україна потребує комплексної програми для забезпечення доступу до культурної спадщини в епоху цифрової трансформації. Ця програма має передбачати створення цифрових копій культурної спадщини, онлайн-колекцій та джерел, розроблення освітніх програм та забезпечення доступу для всіх користувачів.

Дискусія і висновки

Підсумовуючи, зазначимо, що оцифрування змінило сектор культурної спадщини, забезпечивши ширший доступ до культурної спадщини та сприяючи новим досягненням у дослідженнях, але вона також порушує етичні проблеми, які необхідно розв'язати. Для успішної реалізації державної політики культурної спадщини в епоху цифрової трансформації необхідно враховувати п'ять таких ключових факторів: доступ до культури, розуміння цифрової культури, охорона культурної спадщини, взаємодія та співпраця, розвиток технологій.

Взаємодія між державою, суспільством та культурними установами є важливим елементом формування демократичного суспільства, у якому кожен має право на доступ до культурної спадщини. Державна політика у сфері доступу до культурної спадщини має бути гнучкою та адаптивною до змін у технологічному середовищі.

Державна політика відіграє важливу роль у забезпеченні доступу до культурної спадщини в епоху цифрової трансформації у різних країнах світу. Розроблення і впровадження стратегій і програм національного рівня дає змогу країнам зосередитися на захисті та популяризації свого культурного спадку, використовуючи цифрові технології. Країни, такі як Польща, Німеччина, Болгарія, Італія та країни Європейського Союзу, розробляють і впроваджують стратегії та програми для забезпечення доступу до культурної спадщини в епоху цифрової трансформації. Ці ініціативи включають створення цифрових платформ, оцифрування культурної спадщини, розвиток цифрових архівів та інфраструктури, а також підтримку інновацій та співпраці між культурними установами.

Для забезпечення доступу до культурної спадщини в епоху цифрової трансформації в Україні необхідно підтримувати програми фінансування з боку держави та залучати інші джерела фінансування, такі як бізнес та громадськість. Для цього можна розробити спеціальні податкові стимули та створити систему грантів і стипендій для молодих науковців та мистецтвознавців. Ці заходи допоможуть покращити фінансування й реалізацію програм і проєктів зі збереження та доступу до культурної спадщини, що сприятиме її сталому зростанню та розвитку.

Державна політика має враховувати змінні умови доступу до культурної спадщини в цифрову епоху, адаптуючи законодавство та впроваджуючи нові технології для збереження та презентації культурних цінностей. Особливу увагу слід приділяти розроблянню цифрових платформ, включаючи віртуальну реальність та інтерактивні додатки, а також зміцнювати міжна-

родне співробітництво в цій сфері. Такі заходи зберуть і збагатять культурну спадщину та зроблять її більш доступною для громадськості.

Оцифрування культурної спадщини не є універсальним підходом. Для збереження культурної спадщини в цифрову епоху необхідно підходити з повагою до культурних практик і традицій. Громади слід залучати до процесу оцифрування, щоб забезпечити їхню точну представлення та збереженість для майбутніх поколінь.

Список використаних джерел

- 583 мільйонів бюджету УКФ будуть направлені на потреби ЗСУ. (2022, 13 березня). ЧИТОМО. <https://chytomo.com/583-miljony-budzhetu-ukf-budut-napravleni-na-potreby-zsu/>
- Cascone, S. (2022, March 14). How tech experts in the west are rushing to save the digital archives of Ukraine's museums. Crucial servers and networks are at risk. *Artnet News*. <https://news.artnet.com/art-world/saving-ukrainian-cultural-heritage-online-2084036>
- Chapter 7. Policies for digital transformation: Recommendations for a whole-of-government approach. (n.d.). OECD iLibrary. <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/cf006e1b-en/index.html?itemId=/content/component/cf006e1b-en>
- Consultation on the national cultural heritage digitization plan 2022-2023. Statement by creative commons and creative commons Italy. (2022, July 4). Creative Commons. https://creativecommons.org/wp-content/uploads/2022/07/Creative-Commons-Statement_-_Consultation-on-the-National-Cultural-Heritage-Digitization-Plan-2022-2023-final.pdf
- Cyfrowe dziedzictwo kulturowe. Platforma digitalizacji zbiorów muzealnych w regionie Małopolski. (n.d.). NIMUZ. <https://www.nimoz.pl/baza-wiedzy/digitalizacja/projekty-digit/projekty-polskich-muzeow/cyfrowe-dziedzictwo-kulturowe-platforma-digitalizacji-zbiorow-muzealnych-w-regionie-malopolski.html>
- Defending Ukraine's art and culture from destruction. (2023, March 2). U.S. Embassy & Consulates in Italy. <https://it.usembassy.gov/defending-ukraines-art-and-culture-from-destruction/>
- Dombrowski, Q. (2022, March 2). *Defending Ukraine's art and culture from destruction*. U.S. Embassy & Consulates in Italy. <https://it.usembassy.gov/defending-ukraines-art-and-culture-from-destruction/>
- Draft state budget-2022 provides for reduction in funding for Ministry of Culture by 21.7%. (2021, September 19). Kyiv Post. <https://archive.kyivpost.com/ukraine-politics/draft-state-budget-2022-provides-for-reduction-in-funding-for-ministry-of-culture-by-21-7.html>
- Ellerbeck, S. (2023, January 27). *Ukrainians are protecting their cultural landmarks with their phones. Here's how*. World Economic Forum. <https://www.weforum.org/agenda/2023/01/ukraine-cultural-heritage-technology-3d/>
- Lei, Y., Li, X., & Sang-Bing Tsai. (2022, April 21). *Processing and optimizing industrial structure adjustment of intangible cultural heritage by big data technology in the internet era*. Hindawi. <https://doi.org/10.1155/2022/4910456>
- Loebbecke, C., & Thaller, M. (2005). Preserving Europe's cultural heritage in the digital world. *ECIS 2005 Proceeding*, 31, 1–13. <https://aisel.aisnet.org/ecis2005/31/>
- National strategic document "Digital transformation of Bulgaria for the period 2020–2030". (2020, July 23). Ministry of Transport and Communications of Republic of Bulgaria. <https://www.mtc.government.bg/en/category/283/national-strategic-document-digital-transformation-bulgaria-period-2020-2030-0>
- On copyright and related rights in the Digital Single Market and amending Directives 96/9/EC and 2001/29/EC, DIRECTIVE (EU) No. 2019/790 (n.d.). *Official Journal of the European Union*, 130/92. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0790&from=E>
- Policies and research. (2015, September 25). Open-Heritage.eu. <https://www.open-heritage.eu/eu-culture-policies/>
- Poulopoulos, V., & Wallace, M. (2022). Digital technologies and the role of data in cultural heritage: The past, the present, and the future. *Big Data and Cognitive Computing*, 6(3), 73. <https://doi.org/10.3390/bdcc6030073>
- Supporting Ukraine through digital. (n.d.). Shaping Europe's digital future. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/support-ukraine>
- Taylor, J. L., Soro, A., Hong, A. L., Roe, P., & Brereton, M. (2018). From preserving to performing culture in the digital era. In *Digitisation of Culture: Namibian and international perspectives* (pp. 7–28). Springer. <https://doi.org/10.1007/978-981-10-7697-8>
- The tracker culture & public policy | special issue n°2: Countdown to MONDIACULT 2022. (2022, May 30). UNESCO. <https://articles.unesco.org/en/articles/tracker-culture-public-policy-special-issue-ndeg2-countdown-mondiacult-2022>
- UNESCO. (2021). *Towards sustainable preservation and accessibility of documentary heritage*. The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380171>

References

- 583 million of the Ukrainian budget for cultural projects will be directed to the needs of the Armed Forces. (2022, March 13). CHYTOMO [in Ukrainian]. <https://chytomo.com/583-milijony-biudzhetu-ukf-budut-napravleni-na-potreby-zsu/>
- Cascone, S. (2022, March 14). How tech experts in the west are rushing to save the digital archives of Ukraine's museums. Crucial servers and networks are at risk. *Artnet News*. <https://news.artnet.com/art-world/saving-ukrainian-cultural-heritage-online-2084036>
- Chapter 7. Policies for digital transformation: Recommendations for a whole-of-government approach. (n.d.). OECD iLibrary. <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/cf006e1b-en/index.html?itemId=/content/component/cf006e1b-en>
- Consultation on the national cultural heritage digitization plan 2022-2023. Statement by creative commons and creative commons Italy. (2022, July 4). Creative Commons. https://creativecommons.org/wp-content/uploads/2022/07/Creative-Commons-Statement_-_Consultation-on-the-National-Cultural-Heritage-Digitization-Plan-2022-2023-final.pdf
- Defending Ukraine's art and culture from destruction. (2023, March 2). U.S. Embassy & Consulates in Italy. <https://it.usembassy.gov/defending-ukraines-art-and-culture-from-destruction/>
- Digital cultural heritage. Platform for digitization of museum collections in the Małopolsk. (n.d.). NIMUJ. <https://www.nimoz.pl/baza-wiedzy/digitalizacja/projekty-digit/projekty-polskich-muzeow/cyfrowe-dziedzictwo-kulturowe-platforma-digitalizacji-zbiorow-muzealnych-w-regionie-malopolski.html>
- Dombrowski, Q. (2022, March 2). *Defending Ukraine's art and culture from destruction*. U.S. Embassy & Consulates in Italy. <https://it.usembassy.gov/defending-ukraines-art-and-culture-from-destruction/>
- Draft state budget-2022 provides for reduction in funding for Ministry of Culture by 21.7%. (2021, September 19). Kyiv Post. <https://archive.kyivpost.com/ukraine-politics/draft-state-budget-2022-provides-for-reduction-in-funding-for-ministry-of-culture-by-21-7.html>
- Ellerbeck, S. (2023, January 27). *Ukrainians are protecting their cultural landmarks with their phones. Here's how*. World Economic Forum. <https://www.weforum.org/agenda/2023/01/ukraine-cultural-heritage-technology-3d/>
- Lei, Y., Li, X., & Sang-Bing Tsai. (2022, April 21). *Processing and optimizing industrial structure adjustment of intangible cultural heritage by big data technology in the internet era*. Hindawi. <https://doi.org/10.1155/2022/4910456>
- Loebbecke, C., & Thaller, M. (2005). Preserving Europe's cultural heritage in the digital world. *ECIS 2005 Proceeding*, 31, 1–13. <https://aisel.aisnet.org/ecis2005/31/>
- National strategic document "Digital transformation of Bulgaria for the period 2020–2030". (2020, July 23). Ministry of Transport and Communications of Republic of Bulgaria. <https://www.mtc.government.bg/en/category/283/national-strategic-document-digital-transformation-bulgaria-period-2020-2030-0>
- On copyright and related rights in the Digital Single Market and amending Directives 96/9/EC and 2001/29/EC, DIRECTIVE (EU) No. 2019/790 (n.d.). *Official Journal of the European Union*, L30/92. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0790&from=E>
- Policies and research. (2015, September 25). Open-Heritage.eu. <https://www.open-heritage.eu/eu-culture-policies/>
- Poulopoulos, V., & Wallace, M. (2022). Digital technologies and the role of data in cultural heritage: The past, the present, and the future. *Big Data and Cognitive Computing*, 6(3), 73. <https://doi.org/10.3390/bdcc6030073>
- Supporting Ukraine through digital. (n.d.). Shaping Europe's digital future. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/support-ukraine>
- Taylor, J. L., Soro, A., Hong, A. L., Roe, P., & Brereton, M. (2018). From preserving to performing culture in the digital era. In *Digitisation of culture: Namibian and international perspectives* (pp. 7–28). Springer. <https://doi.org/10.1007/978-981-10-7697-8>
- The tracker culture & public policy | special issue n°2: Countdown to MONDIACULT 2022. (2022, May 30). UNESCO. <https://articles.unesco.org/en/articles/tracker-culture-public-policy-special-issue-ndeg2-countdown-mondiacult-2022>
- UNESCO. (2021). *Towards sustainable preservation and accessibility of documentary heritage*. The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380171>

Отримано редакцією журналу / Received: 17.04.23
Прорецензовано / Revised: 12.06.23
Схвалено до друку / Accepted: 19.06.23

Vasyl ORYSHCHUK, PhD Student
ORCID ID: 0000-0003-4362-2785
e-mail: voryshchuk@ukr.net
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

THE ROLE OF PUBLIC POLICY IN ENSURING ACCESS TO CULTURAL HERITAGE IN THE ERA OF DIGITAL TRANSFORMATION

Background. With the growth of cultural heritage and its digital representation, governments around the world are forced to develop effective strategies for preserving and accessing cultural heritage. One of the ways to ensure access to cultural heritage in the era of digital transformation is to create digital resources available online. However, the creation of digital resources is not enough to ensure access to cultural heritage. The state should develop a policy that will ensure not only the creation of digital resources but also their preservation, promotion and accessibility for different social groups. It is important to develop digital literacy tools for different social groups and provide adequate resources for the preservation and processing of digital cultural heritage. The purpose of the study is to substantiate the role of public policy in ensuring access to cultural heritage in the era of digital transformation. The study set the following objectives: (1) to analyse the current state of access to cultural heritage in the era of digital transformation in different countries of the world; (2) to study the role of public policy in ensuring access to cultural heritage in the era of digital transformation in different countries of the world; to identify effective methods and tools used by states to ensure access to cultural heritage in the era of digital transformation; (3) to analyse the impact of digital transformation on the preservation and access to cultural heritage; (4) to provide recommendations for the development of a new digital heritage policy.

Methods. In order to achieve the research objective, the following methods were used in the process: (1) abstract and logical – to analyse sources and draw conclusions; (2) analysis of public policy and legislation – this method consists in studying public policy that regulates access to cultural heritage in the era of digital transformation, as well as studying the legislative acts that regulate this process; (3) analysis of existing practices of access to cultural heritage – this method involves the study of the experience of using digital technologies to provide access to cultural heritage in different countries and regions of the world; (4) comparative analysis – to compare the factors, methods and tools of public policies of different countries that regulate access to cultural heritage; (5) empirical method – to highlight the experience of individual countries in ensuring access to cultural heritage through the implementation of digital processes.

Results. The author analyses the national policies of democratic countries. It has been determined that they should reflect the changing conditions of cultural heritage protection and access in the era of digital transformation. To do this, it is necessary to constantly update and adapt legislation in this area, develop new methods of protection and access to cultural heritage, and focus on the development of new technologies for preserving and presenting cultural heritage in a new way. Priority should be given to the development and implementation of digital platforms to provide access to cultural heritage in various forms, including virtual reality and interactive applications. In addition, it is important to develop international cooperation in this area, especially for the joint implementation of technical solutions for the protection of and access to cultural heritage. These measures will help preserve and enrich the cultural heritage of humanity and make it more accessible to the public.

Conclusions. It has been determined that the digitalisation of cultural heritage is not a one-size-fits-all approach, and that the preservation of cultural heritage should respect the diversity of cultural practices and traditions. Therefore, it is important to work with communities and involve them in the process of digitalizing cultural heritage to ensure that their cultural practices and traditions are accurately represented and preserved for future generations.

Keywords: public policy; digital transformation; access to cultural heritage.

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.